

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE
Komisija za varstvo gorske narave
Usposabljanje za: VARUH GORSKE NARAVE

Seminarska naloga

UČNA PRIPRAVA ZA PREDAVANJE V SKLOPU PLANINSKE
ŠOLE NA TEMO VARSTVA NARAVE

8. usposabljanje za VGN
Ljubljana, 20. avgust 2010

MENTOR: Rozi Skobe

AVTORICA: Izabel Vadnal
PD Postojna

UVOD

Varstvo gorske narave. Pa ne le gorske. Tudi jase sredi gozda ali mlake za vasjo v kateri žabe zaenkrat še veselo regljajo. Saj narava je vendarle ena sama. Zatorej varstvo narave!

Predavanje oziroma učna priprava, opisana v seminarski nalogi, je namenjena učencem planinske šole, ki se izvaja v sklopu planinskega društva ali v obliki krožka na osnovni oziroma srednji šoli.

Edini način, ki omogoča ohranitev narave tudi za prihodnje rodove je izobraževanje in ozaveščanje otrok in mladine že v njihovih najrosnejših letih. Zato je seminarska naloga posvečena prav njim.

Poleg uvoda in zaključka je razdeljena v tri sklope: pogled v preteklost, sedanjost in prihodnost. Osrednji del predavanja, torej pogled v sedanjost, je prav tako razdeljen na tri vidike, in sicer: širši družbeni vidik, vidik organizirane skupine in vidik posameznika.

Učenci se z varstvom gorske narave srečujejo tako pri branju učbenika Planinska šola kot tudi na izletih in akcijah, ki jih organizirajo planinska društva, prav zato je predavanje, ki ga opisuje seminarska naloga zastavljeno širše in vsebuje tako predstavitev Kyotskega protokola in problemov na katere je naletel pri izvajanju kot tudi delovanje Greenpeace-a in nenazadnje povezavo narave z umetnostjo.

Predavanje je zgrajeno tako, da poskuša v kar največji meri pritegniti k sodelovanju poslušalce zato so priporočene pedagoške metode: diskusija, bliskavica (izmenjava asociacij) pa tudi razlaga in timsko delo.

UVODNI DEL PREDAVANJA

Predavanje začnemo brez značilnega uvoda, ki bi pojasnjeval temo o kateri bo govora. Začnemo torej in medias res, v središču dogajanja, tako da učencem zavrtimo video spot Michaela Jacksona z naslovom Earth song (da bi Power Point predstavitev pravilno delovala mora biti poleg predstavitve ločeno shranjena na istem mestu tudi originalna datoteka video spota – oba v isti mapi na npr. "C disku"). Po zaključku pesmi, ki neposredno predstavlja posledice človekovega delovanja na okolje, učence povprašamo po njihovih asociacijah, ki so jih dobili, ko so gledali omenjeni video.

Asociacije nato združimo s tistimi, ki so že napisane na predstavitvi ali pa jih vpišemo v predstavitev med samim predavanjem.

OSREDNJI DEL PREDAVANJA RAZDELJEN NA SKLOPE

Kot je bilo omenjeno že v uvodu, je predstavitev v nadaljevanju razdeljena na tri sklope. Začeli bomo s **pogledom v preteklost**:

Da bi predavanje bolj približali učencem je na vsako stran, ki označuje začetek nekega poglavja v predstavitvi dodana tudi ikona, ki jo predstavimo takoj, ko pridemo do te strani: npr. " Pogled v preteklost, ko smo se začeli zavedati problema onesnaževanja okolja."

Pri pogledu v preteklost najprej pojasnimo kako je sploh prišlo do konflikta med človekom in naravo, ter v nadaljevanju podamo primere kako se je svetovna politika začela soočati s problemom.

...sedanjost...

L. 1997 sledi sprejetje **Kyotskega protokola**.

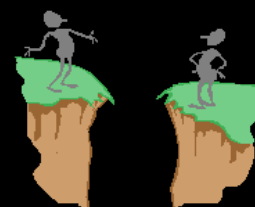
Kdaj je stopil v veljavo?

Predpogoj veljavnosti je bila ratifikacija deleža držav, ki so bile l. 1990 odgovorne za vsaj 55 odstotkov emisij TGP.

141 držav podpisnic se je zavezalo, da bodo v obdobju med letoma 2008 in 2012 zmanjšale emisije TGP za 5,5 odstotkov glede na izhodiščno leto.

Nekateri ukrepi:

- uvedba takse na emisije CO₂
- trošarina na fosilna goriva
- trošarina na el. energijo
- spodbujane energetske učinkovitosti

Nadaljujemo s **pogledom v sedanjost** ... ko se poskušamo rešiti iz nastale situacije vendar na žalost še vedno stojimo na ločenih bregovih ...

Kyotski protokol je le eden izmed treh vidikov, ki so predstavljeni pri pogledu v sedanjost. Mišljen je kot **širši družbeni vidik**, torej nekaj kar lahko storimo za okolje na meddržavni ravni, nenazadnje vsi dihamo isti zrak: tako razviti sever in zahod kot nerazvita jug in vzhod.

Vidik organizirane družbene skupine predstavlja Greenpeace, kot neodvisna, nevladna mednarodna organizacija. Ko predstavimo njegovo delovanje na mednarodnem področju, učencem razdelimo zgibanke Varuh gorske narave in se pogovorimo kako so skupine, ki se ukvarjajo z varstvom narave organizirane v Sloveniji.

Tretji **vidik pa vključuje posameznika**, torej kaj lahko stori za okolje vsak izmed nas. Zato so predstavitvi dodane ekološke oznake kot nakupovalni kažipot. Na tem mestu je priložnost, da v predavanje vključimo tako diskusijo kot tudi timsko delo s katerim učence spodbudimo, da iščejo rešitve oziroma podajo predloge na kakšne načine se lahko posameznik še vključi v varovanje narave in okolja v katerem živimo.

GREENPEACE

Greenpeace je neodvisna nevladna mednarodna organizacija, katere temeljni cilj je vzpostaviti mirno in stabilno okolje za bodoče generacije. Začetki njenega delovanja segajo v 70. leta na območje Kanade.

Posledice delovanja Greenpeace-a:

- opustitev jedrskih poskusov na Aljaski (ZDA) L. 1971
- opustitev jedrskih poskusov na Pacifiku (Francija) L. 1975
- Svetovne sile (ZDA, VB, Rusija, Francija, Kitajska) podpišejo Konvencijo o prepovedi opravljanja jedrskih poskusov L. 1995

L. 1985 francoska vlada potopi Mavričnega bojavnika pri atolu Mururoa.

Danes se Greenpeace ukvarja s problemom tanjšanja ozonskega plašča, naraščanjem emisij TGP, gensko spremenjeno hrano, sekanjem pragozdov v južni Ameriki...

EKOLOŠKE OZNAKE KOT NAKUPOVALNI KAŽI POT

Slika smetnjaka opozarja, da moramo uporabljeno embalažo odvreči na primerno mesto - v smetnjak.

Trikotnik je mednarodni simbol, ki pomeni, da lahko izdelek recikliramo. Praviloma je sredi trikotnika napisana številka, spodaj pa je kratica, ki označuje vrsto materiala.

Simbol s puščicami uporabljajo za embalažo, ki je primerna za recikliranje oz. je izdelana iz recikliranega materiala.

Osnovno načelo eko-izdelkov je, da čim manj škodujejo okolju na vseh stopnjah svoje pojavnosti - od nastanka do uničenja:

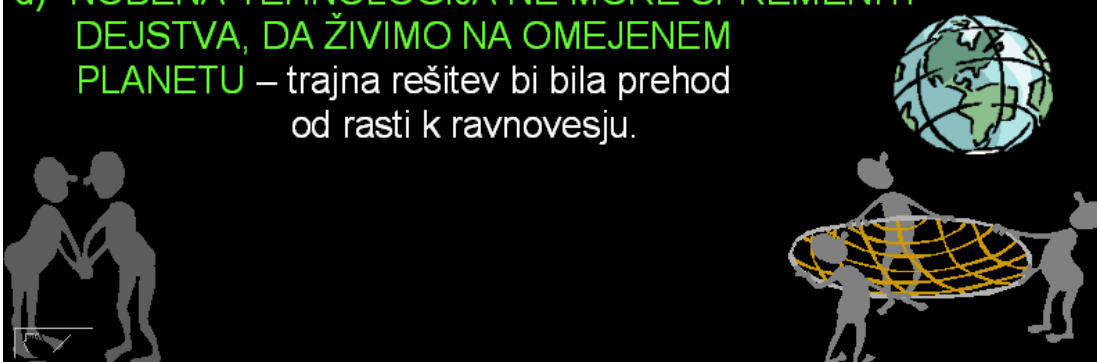

Tretji pogled nas popelje v prihodnost ...

...in prihodnost.

Nekaj možnih rešitev:

- a) **POGLED PESIMISTOV** – do ekološke katastrofe bo nujno prišlo.
- b) **DRUGI NOČEJO PRIZNATI RESNOSTI POLOŽAJA** – menijo, da študije o ogroženosti okolja močno pretiravajo.
- c) **EKOTEHNOLOŠKI OPTIMIZEM** – sedanja kriza je le začasna.
- d) **NOBENA TEHNOLOGIJA NE MORE SPREMENITI DEJSTVA, DA ŽIVIMO NA OMEJENEM PLANETU** – trajna rešitev bi bila prehod od rasti k ravnovesju.

The illustration shows a globe on the right side. Below it, several stylized human figures are depicted. On the left, two figures are shaking hands. On the right, a group of figures is holding a large, glowing globe. The background is black, and the text is in green and white.

... ko bomo dosegli dogovor in s skupnimi močmi rešili/zavarovali svet ☺

V tretjem sklopu se, kot je bilo že rečeno, posvečamo prihodnosti. Glede na to, da si o okoljskih problemih tudi strokovnjaki niso enotni, v tem delu predstavimo nekaj pogledov na to, kaj se bo dogajalo v prihodnje. Pri tem pa seveda poudarimo, da nobena tehnologija ne more spremeniti dejstva, da živimo na omejenem planetu zato je nujno, da naraščajoče potrebe potrošniške družbe nadomestimo z bolj uravnoteženo porabo in tudi proizvodnjo.

Pogledu v prihodnost je dodana povezava narave in umetnosti. Čeprav bi na tem mestu v predavanju lahko vključili različne avtorje/umetnike, ki so ali pa še delujejo na tem področju, je Hundertwasser izbran z razlogom: njegova arhitektura pri kateri poudarja povezanost z naravo (kar kaže tudi v manifestu proti ravnim linijam, ki jih v naravi skorajda ne najdemo) je še posebej všečna mladim. Živahne barve in všečen izgled v katerem se skriva najnovejša tehnologija pa so značilnosti Dunajske

sežigalnice odpadkov, ki jo je po obnovitvi v novo podobo "preoblekel" Hundertwasser.

HUNDERTWASSER

'For a more human architecture in harmony with nature'

Primer sežigalnice odpadkov na Dunaju:

- zgrajena je bila l. 1971 z namenom zagotavljanja toplotne energije in zmanjšanja vse večje količine odpadkov.
- požar v l. 1987 popolnoma ustavi 'proizvodnjo'
- odločijo se za prenovo:
  - v notranjost namestijo najsodobnejšo opremo
  - Hundertwasser pa prenovi zunanji videz sežigalnice

ZAKLJUČEK PREDAVANJA

V zaključku predavanja povabimo učence, da postavijo vprašanja na katera potem skupaj poiščemo odgovore. Predlagamo jim ogled nekaterih zanimivih internetnih strani in knjig na to tematiko ter predavanje zaključimo z mislijo z Greenpeace-ovega transparenta:

*“Ko bo posekano zadnje drevo,
ulovljena zadnja riba,
zastrupljena še zadnja reka,
takrat boste ugotovili, da se denarja
ne da jesti.”*

Greenpeacov transparent na tovarniškem dimniku v Nemčiji
junija 1981

ZAKLJUČEK - LITERATURA

Za predavanje predstavljeno v seminarski nalogi je bilo uporabljeno naslednje gradivo:

Barle A. (1999): Sociologija, Ljubljana, DZS.

Uradna spletna stran Greenpeace-a:

<http://www.greenpeace.org>.

Celotno besedilo Kyotskega protokola:

<http://www.gov.si/mop/zakonodaja/konvenc/kiot1.pdf>

Stran podjetja Snaga – predstavitev ekoloških otokov z zemljevidom njihovih lokacij:

www.holdingljubljana.si/snaga

Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje:

<http://nfp-si.eionet.eu.int/eionet>

Agencija RS za okolje

<http://www.arso.gov.si>